

El llenguatge

Endavant i endarrera ^{9/VIII/1977}

En una consideració poc aprofundida pot semblar que els conceptes de davant i darrera són ben clars i definits i, sobretot, oposats. Mots com abans, avant, davant, endavant, etc., a més de relacionats etimològicament, semblen correspondre a un mateix camp semàntic o ideològic, el que s'oposa al que és expressat per mots com darrera, endarrera, després, més tard, posteriorment, etc. Però si hom examina certs casos pràctics en què cal fer ús d'aquests mots, tant expressant nocions de lloc com de temps, pot observar que en realitat aquests conceptes no són pas tan clars i diferenciats com havia cregut i que a determinades situacions concretes es podem aplicar ahora diversos d'aquests adverbis pertanyents als dos grups, aparentment oposats, que hem indicat.

La causa —o una de les causes— d'aquest fet paradoxal és que quan avancem en una direcció resseguint un espai que té un ordre lògic, hi coincidim de bon principi amb la part que anomenem el davant i així que anem avançant —que anem tirant endavant— ens anem apropant al darrera. S'estableix, per tant, una oposició entre el nostre moviment i l'ordre estàtic de l'espai que ressegüim. Un exemple molt clar és del llibre. En el moment en què hem arribat a la seva pàgina 50, si ens diuen que cert passatge es troba més endavant, ¿cal cercar-lo cap a la pàgina 25 o cap a la pàgina 100? Feu la prova de preguntar-ho a diverses persones i és segur que obtindreu respostes contradictòries. I un fet semblant s'esdevé en algunes nocions temporals.

Creiem trobar una certa resposta a aquest dubte a l'article avant del Diccionari Fabra. Com a definició de l'expressió en avant Fabra indica dos termes —doncs, sinònims— com hem dit, en principi oposats: posteriorment i més endavant (en un escrit, una relació).

Trobariem, encara, més casos vacil·lants. El problema és semblant al de la sinonímia entre pujada i baixada, o entre entrada i sortida, però més subtil. La simultaneïtat i la interferència de direccions i punts de referència originen aquestes paradoxes que semblen superar la capacitat de precisió del llenguatge.

Albert Jane